

MINISTERSTWO EDUKACJI
NARODOWEJ

Julita Błasiak

Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielanie pierwszej pomocy 322[06].O1.02

Poradnik dla nauczyciela

Wydawca
Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy
Radom 2007

Recenzenci:
mgr Ewa Łoś
dr n. med. Dariusz Piotrowski

Opracowanie redakcyjne:
dr Julita Błasiak

Konsultacja:
mgr Małgorzata Sienna

Poradnik stanowi obudowę dydaktyczną programu jednostki modułowej 322[06].O1.02 „Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielanie pierwszej pomocy”, zawartego w programie nauczania dla zawodu ratownik medyczny.

Wydawca
Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom 2007

„Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego”

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Wymagania wstępne	5
3. Cele kształcenia	6
4. Przykładowe scenariusze zajęć	7
5. Ćwiczenia	13
5.1. Charakterystyka zagrożeń bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej	13
5.1.1. Ćwiczenia	13
5.2. Zabezpieczenie miejsca wypadku	16
5.2.1. Ćwiczenia	16
5.3. Podstawy pierwszej pomocy	18
5.3.1. Ćwiczenia	18
5.4. ABC Resuscytacji	21
5.4.1. Ćwiczenia	21
5.5. Wypadki, urazy, złamania, zwichnięcia	24
5.5.1. Ćwiczenia	24
5.6. Nawiązywanie kontaktów z poszkodowanym	28
5.6.1. Ćwiczenia	28
6. Ewaluacja osiągnięć ucznia	30
7. Literatura	43

1. WPROWADZENIE

Przekazujemy Państwu Poradnik dla nauczyciela, który będzie pomocny w prowadzeniu zajęć dydaktycznych w szkole kształcącej w zawodzie ratownik medyczny. W poradniku zamieszczono:

- wymagania wstępne, wykaz umiejętności, jakie uczeń powinien mieć już ukształtowane, aby bez problemów mógł korzystać z poradnika,
- cele kształcenia, wykaz umiejętności, jakie uczeń ukształtuje podczas pracy z poradnikiem,
- przykładowe scenariusze zajęć,
- przykładowe ćwiczenia ze wskazówkami do realizacji, zalecanymi metodami nauczania-uczenia oraz środkami dydaktycznymi,
- ewaluację osiągnięć ucznia, przykładowe narzędzie pomiaru dydaktycznego,
- literaturę uzupełniającą.

Wskazane jest, aby zajęcia dydaktyczne były prowadzone różnymi metodami ze szczególnym uwzględnieniem aktywizujących metod nauczania.

Formy organizacyjne pracy uczniów mogą być zróżnicowane, począwszy od samodzielnej pracy uczniów do pracy zespołowej.

Jako pomoc w realizacji jednostki modułowej dla uczniów przeznaczony jest Poradnik dla ucznia. Nauczyciel powinien ukierunkować uczniów na właściwe korzystanie z poradnika do nich adresowanego.

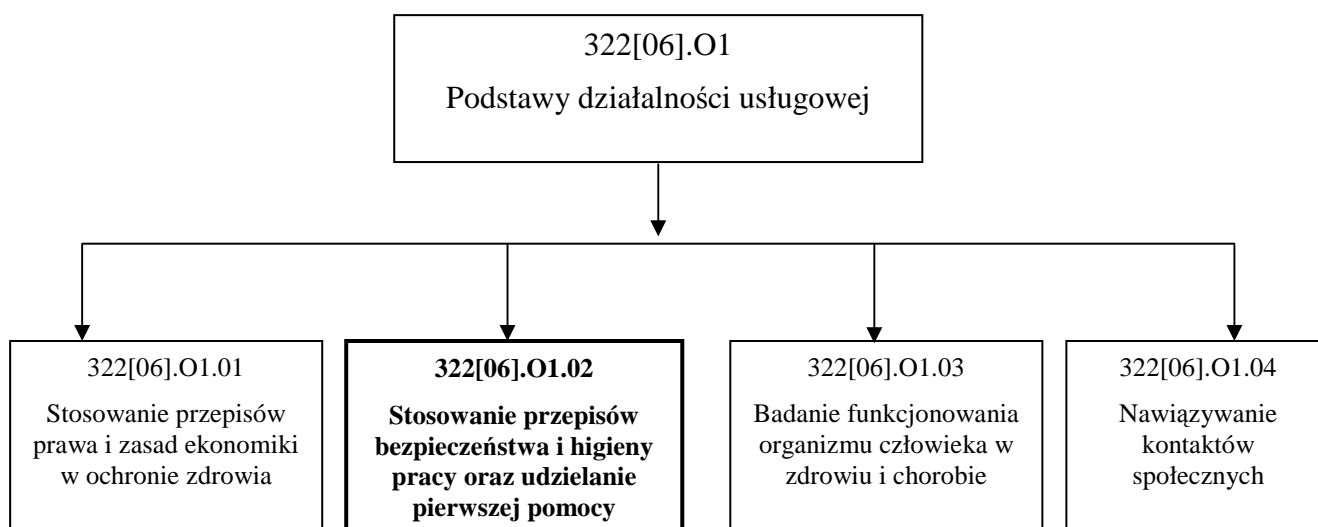
Materiał nauczania (w Poradniku dla ucznia) podzielony jest na rozdziały, które zawierają podrozdziały. Podczas realizacji poszczególnych rozdziałów wskazanym jest zwrócenie uwagi na następujące elementy:

- materiał nauczania – w miarę możliwości uczniowie powinni przeanalizować samodzielnie. Obserwuje się niedocenianie przez nauczycieli niezwykle ważnej umiejętności, jaką uczniowie powinni bezwzględnie posiadać – czytanie tekstu technicznego ze zrozumieniem,
- pytania sprawdzające mają wykazać, na ile uczeń opanował materiał teoretyczny i czy jest przygotowany do wykonania ćwiczeń. W zależności od tematu można zalecić uczniom samodzielne odpowiedzenie na pytania lub wspólne z całą grupą uczniów, w formie dyskusji opracowanie odpowiedzi na pytania. Druga forma jest korzystniejsza, ponieważ nauczyciel sterując dyskusją może uaktywniać wszystkich uczniów oraz w trakcie dyskusji usuwać wszelkie wątpliwości,
- dominującą rolę w kształtowaniu umiejętności oraz opanowaniu materiału spełniają ćwiczenia. W trakcie wykonywania ćwiczeń uczeń powinien zweryfikować wiedzę teoretyczną oraz opanować nowe umiejętności. Przedstawiono dosyć obszerną propozycję ćwiczeń wraz ze wskazówkami o sposobie ich przeprowadzenia, uwzględniając różne możliwości ich realizacji w szkole. Nauczyciel decyduje, które z zaproponowanych ćwiczeń jest w stanie zrealizować przy określonym zapleczu technodydaktycznym szkoły. Prowadzący może również zrealizować ćwiczenia, które sam opracował,
- sprawdzian postępów stanowi podsumowanie rozdziału, zadaniem uczniów jest udzielenie odpowiedzi na pytania w nim zawarte. Uczeń powinien samodzielnie czytając zamieszczone w nim stwierdzenia potwierdzić lub zaprzeczyć opanowanie określonego zakresu materiału. Jeżeli wystąpią zaprzeczenia, nauczyciel powinien do tych zagadnień wrócić, sprawdzając czy braki w opanowaniu materiału są wynikiem niezrozumienia przez ucznia tego zagadnienia, czy niewłaściwej postawy ucznia w trakcie nauczania. W tym miejscu jest szczególnie ważna rola nauczyciela, gdyż od postawy nauczyciela, sposobu prowadzenia zajęć zależy między innymi zainteresowanie ucznia. Uczeń

niezainteresowany materiałem nauczania, wykonywaniem ćwiczeń nie nabeździe w pełni umiejętności założonych w jednostce modułowej. Należy rozbudzić wśród uczniów tak zwaną „ciekawość wiedzy”. Potwierdzenie przez ucznia opanowania materiału nauczania rozdziału może stanowić podstawę dla nauczyciela do sprawdzenia wiedzy i umiejętności ucznia z tego zakresu. Nauczyciel realizując jednostkę modułową powinien zwracać uwagę na predyspozycje ucznia, ocenić, czy uczeń ma większe uzdolnienia manualne, czy może lepiej radzi sobie z rozwiązywaniem problemów teoretycznych,

- testy zamieszczone w rozdziale Ewaluacja osiągnięć ucznia zawierają zadania z zakresu całej jednostki modułowej i należy je wykorzystać do oceny uczniów, a wyniki osiągnięte przez uczniów powinny stanowić podstawę do oceny pracy własnej nauczyciela realizującego tę jednostkę modułową. Każdemu zadaniu testu przypisano określoną liczbę możliwych do uzyskania punktów (0 lub 1 punkt). Ocena końcowa uzależniona jest od ilości uzyskanych punktów. Nauczyciel może zastosować test według własnego projektu oraz zaproponować własną skalę ocen. Należy pamiętać, żeby tak przeprowadzić proces oceniania ucznia, aby umożliwić mu jak najpełniejsze wykazanie swoich umiejętności. Metody polecane do stosowania podczas kształcenia modułowego to:

- pokaz,
- ćwiczenie (laboratoryjne lub inne),
- projektów,
- przewodniego tekstu,
- burza mózgów,
- dyskusja dydaktyczna wielokrotna.

Schemat układu jednostek modułowych

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Przystępując do realizacji programu jednostki modułowej, uczeń powinien umieć:

- przestrzegać bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska,
- określać zachowania prozdrowotne,
- posługiwać się podstawowymi pojęciami z zakresu biologii, anatomii, ochrony środowiska i ochrony przeciwpożarowej,
- identyfikować informacje dotyczące usług medycznych,
- wyjaśniać pojęcie zdrowia, choroby, umierania i śmierci,
- oceniać podstawowe funkcje życiowe organizmu,
- udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej,
- analizować procesy poznawcze i emocjonalne człowieka,
- komunikować się werbalnie i niewerbalnie,
- korzystać z różnych źródeł informacji,
- obsługiwać komputer,
- współpracować w grupie.

3. CELE KSZTAŁCENIA

W wyniku realizacji programu jednostki modułowej, uczeń powinien umieć:

- wskazać przepisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska,
- podjąć działania w wypadku zagrożenia pożarowego, zgodnie z instrukcją przeciwpożarową,
- zastosować podręczny sprzęt oraz środki gaśnicze, zgodnie z zasadami ochrony przeciwpożarowej,
- dobrać środki ochrony indywidualnej do rodzaju wykonywanej pracy,
- zastosować zasady bezpiecznej pracy podczas wykonywania zadań zawodowych,
- dostrzec zagrożenia związane z wykonywaną pracą,
- zapobiec zagrożeniom życia i zdrowia podczas wykonywania działań zawodowych,
- wyjaśnić prawne podstawy udzielania pierwszej pomocy,
- zmotywować odbiorców do podejmowania działań ratowniczych,
- zabezpieczyć się przed zakażeniem,
- zanalizować łańcuch przeżycia,
- rozpoznać stan zagrożenia życia,
- udzielić pierwszej pomocy osobie nieprzytomnej,
- wykonać automatyczną defibrylację zewnętrzną,
- wykonać resuscytację krążeniowo-oddechową u dorosłego i u dziecka,
- udzielić pierwszej pomocy osobie z ciałem obcym w drogach oddechowych,
- udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w omdleniu,
- udzielić pierwszej pomocy w przypadku zawału serca,
- udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w innych nagłych zachorowaniach,
- zaopatrzyć ranę,
- udzielić pomocy w przypadku krwawień i krwotoków,
- udzielić pomocy w przypadku amputacji urazowej,
- udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu z objawami wstrząsu,
- udzielić pierwszej pomocy w przypadku urazów głowy i szyi, kręgosłupa, klatki piersiowej, brzucha,
- unieruchomić złamanie, zwichnięcie i skręcenie,
- udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w przegrzaniu i oparzeniu,
- udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w wychłodzeniu i odmrożeniu,
- udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w podtopieniu,
- udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w porażeniu prądem i piorunem,
- udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w przypadku użądlenia, ukąszenia, pogryzienia,
- udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w zatruciu,
- zastosować procedury postępowania w wypadku komunikacyjnym,
- zastosować u poszkodowanego optymalną pozycję ułożeniową,
- ewakuować osoby poszkodowane z miejsca zdarzenia,
- wesprzeć psychicznie osobę poszkodowaną,
- nawiązać kontakt z dzieckiem, osobą w podeszłym wieku i niepełnosprawną.

4. PRZYKŁADOWE SCENARIUSZE ZAJĘĆ

Scenariusz zajęć 1

Osoba prowadząca
Modułowy program nauczania:	Ratownik medyczny 322[06]
Moduł:	Podstawy działalności usługowej 322[06].O1
Jednostka modułowa:	Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielanie pierwszej pomocy 322[06].O1.02

Temat: Zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazów narządu ruchu.

Cel ogólny: Opanowanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazów narządu ruchu.

Cele szczegółowe

Po zakończeniu zajęć edukacyjnych uczeń powinien umieć:

- wyjaśnić znaczenie pierwszej pomocy dla ratowania życia lub zdrowia osoby poszkodowanej,
- określić objawy złamania, zwichnięcia, skręcenia kończyny i podać, jakiego postępowania należy unikać udzielając pierwszej pomocy,
- udzielić pierwszej pomocy w przypadku złamania, skręcenia, zwichnięcia kończyny dolnej.

W czasie zajęć będą kształtowane następujące umiejętności ponadzawodowe:

- organizowanie i planowanie zajęć,
- pracy w zespole,
- oceny pracy zespołu.

Metody nauczania–uczenia się:

- burza mózgów,
- dyskusja dydaktyczna wielokrotna.

Środki dydaktyczne:

- zestawy ćwiczeń opracowane przez nauczyciela dla każdego zespołu uczniowskiego,
- instrukcja pracy metodą burzy mózgów,
- tablica, kreda, magnesy, plansza z algorytmem,
- 2 duże arkusze papieru z wypisanymi objawami urazów,
- plansza zawierająca kolejność czynności przy wezwaniu pierwszej pomocy,
- przybory podręczne uczniów (plecaki, bluzy, chusty itp.),

Formy organizacyjne pracy uczniów:

- uczniowie pracują w grupach 3–4-osobowych.

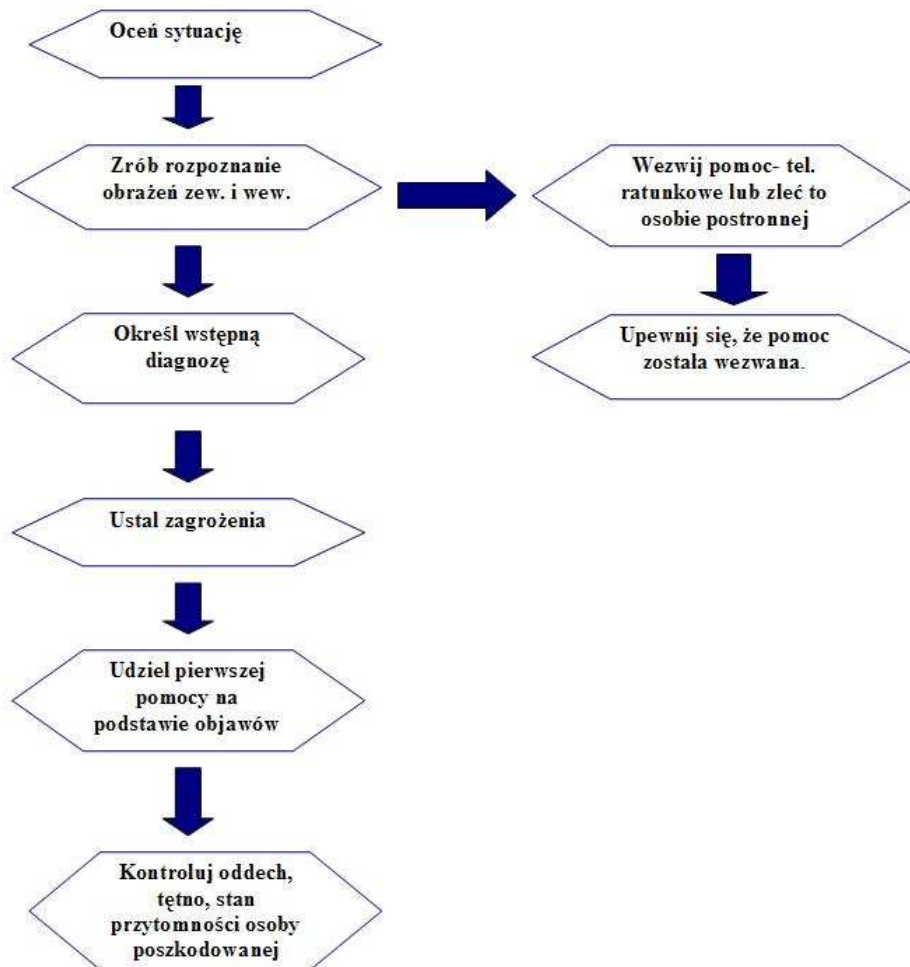
Czas trwania zajęć: 90 minut.

Uczestnicy:

- uczniowie kształcący się w zawodzie ratownik medyczny.

Zadanie dla ucznia

Dokonaj analizy oceny stanu poszkodowanego i podejmij właściwe postępowanie.

Rys. do scenariusza 1

Przebieg zajęć:

1. Określenie tematu zajęć.
2. Wyjaśnienie uczniom tematu i szczegółowych celów kształcenia.
3. Zapoznanie uczniów z pracą metodą burzy mózgów.
4. Podział grupy uczniów na zespoły.

Często jesteśmy narażeni na urazy, zachorowania. Jeżeli podczas wyprawy osoba zdrowa dozna urazu, wówczas staje się ona osobą poszkodowaną, której należy jak najszybciej udzielić pierwszej pomocy.

Nauczyciel pyta się uczniów na czym polega pierwsza pomoc, co ma na celu. Wyznaczony uczeń zapisuje propozycje na tablicy.

Przykładowe odpowiedzi uczniów:

- przywrócenie oddechu i tętna jeżeli osoba jest nieprzytomna,
- wezwanie zespołu ratownictwa medycznego,
- zatamowanie krwawienia,
- złagodzenie bólu,
- zabezpieczenie miejsca wypadku,
- ułożenie osoby poszkodowanej w bezpiecznym miejscu.

Na dzisiejszych zajęciach dowiedziecie się o pewnej wyprawie młodych ludzi i będziecie musieli rozwiązać ich problem ratowniczy na podstawie wiadomości pozyskanych na dzisiejszych zajęciach. Nauczyciel zadaje pytania uczniom: kto z nich miał złamaną nogę lub widział takie zdarzenie oraz co można było wtedy zaobserwować. Nauczyciel wyjaśnia uczniom, na czym polega złamanie otwarte (gdy przez skórę wystają fragmenty kości), złamanie zamknięte (gdy skóra nad złamaną kością jest uszkodzona).

Przykładowe odpowiedzi uczniów:

- złamanie otwarte, kiedy kość wychodzi na zewnątrz i ranny krwawi,
- złamanie zamknięte, kiedy nie widać żadnych uszkodzeń skóry,
- silny ból nogi, która sinieje i puchnie,
- nie można wykonać ruchu nogą,
- noga jest wykrzywiona.

Nauczyciel podsumowując wypowiedzi uczniów, przyczepia na tablicy wypisane na arkuszu papieru objawy złamania kończyny.

Objawy złamania kończyny:

- rodzaj złamania (np. otwarte),
- deformacja złamanej kończyny,
- trudności rannego w wykonywaniu ruchu w miejscu złamania,
- brak czucia,
- silny ból, obrzęk, zasinienie w miejscu prawdopodobnego złamania.

Dodatkowe zagrożenia:

- zakażenia,
- uszkodzenie naczyń krwionośnych, nerwów, ścięgien,
- zator tłuszczowy,
- wstrząs.

Nauczyciel szczegółowo zwraca uwagę uczniom, jakich czynności nie wolno wykonywać przy w/w urazie:

- poruszać złamaną częścią ciała (w czasie badania i udzielania pierwszej pomocy),
- przemieszczać rannego przed unieruchomieniem złamanej części ciała (wyjątek. np. pożar, wybuch),
- zezwalać na picie, jedzenie, podawanie leków.

Nauczyciel wyjaśnia uczniom, iż czasem nie wiadomo czy doszło do złamania czy innego urazu, typu zwichnięcie czy skręcenie. Objasnia pojęcie zwichnięcie (trwałe przemieszczenie powierzchni stawów kości wewnątrz stawu) i skręcenie (krótkotrwałe przemieszczenie powierzchni stawów kości wewnątrz stawu).

Uczniowie opowiadają, że część z nich doznała kontuzji kostki na zajęciach sportowych i wtedy czuli ból, nie mogli poruszać nogą, a kostka była zniekształcona. U niektórych osób pojawiło się także zasinienie. Nauczyciel stwierdza, że uczniowie podali objawy w/w urazów i jako podsumowanie przyczepia na tablicy arkusz papieru z wcześniej wypisanymi objawami zwichnięcia (skręcenia) i zagrożenia im towarzyszące. Ponadto apeluje, aby nie próbować samemu nastawiać kości na właściwe miejsce.

Objawy zwicnięcia (skręcenia):

- zniekształcenie stawu,
- ból, obrzęk i zasinienie wokół stawu,
- niemożność wykonania ruchu w stawie.

Dodatkowe zagrożenia:

- uszkodzenie nerwów, naczyń krwionośnych.

Pokaz z objaśnieniem przez nauczyciela

Nauczyciel wyznacza jednego ucznia, który będzie osobą poszkodowaną. Uczeń siada w dowolnej pozycji na podłożu, nauczyciel przy nim, pozostałe osoby tworzą krąg wokół. Nauczyciel zaznacza, że udzielając pierwszej pomocy należy porozmawiać z poszkodowanym (o ile jest przytomny), aby rozpoznać jakie i gdzie ma ona obrażenia, ustalić co mu dolega i uspokoić go.

Obrażenia ustala się na podstawie okoliczności wypadku (widok wypadku), objawów zewnętrznych (dostrzeganych za pomocą wzroku, słuchu, węchu, dotyku), objawów wewnętrznych (od samego poszkodowanego – odczucie bólu, nudności itp.).

Następnie nauczyciel objaśnia na czym polega pierwsza pomoc przy złamaniu nogi i jednocześnie wykonuje czynności ratownicze na wyznaczonym uczniu.

Co robić?

Podstawową czynnością pierwszej pomocy przy złamaniu jest unieruchomienie. Jeżeli złamanie jest otwarte, przed unieruchomieniem należy ranę opatrzyć sterylnym opatrunkiem (bardzo ostrożnie). Przy złamaniu kończyny unieruchamiamy złamaną kość oraz dwa sąsiadujące stawy.

Unieruchamiamy w pozycji zastanej, czyli wg zasady „unieruchamiaj tak, jak zastałeś”. W przypadku urazu nogi, należy rozsznurować sznurowadło, obstawić kończynę przedmiotami, które dopasowują się do nogi np. plecaki, koce, torby. Unieruchamia się także stopę. Następnie przykrywamy poszkodowanego. Jeżeli nie mamy nic – wówczas przymocowujemy nogę zdrową do nogi chorej. Jeżeli złamana jest kostka, przeciągamy opaski, chustki pod kostką, podudziem, obkładamy nogę i związujemy.

Następnie nauczyciel omawia i pokazuje czynności ratownicze przy zwicniętej kostce.

Pierwsza pomoc jest taka sama jak w przypadku złamania. Przy zwicniętej kostce nogę podtrzymujemy przed i za kostką. Należy nogę unieść, podeprzeć, owinać w/w przedmiotami i unieruchomić jak w przypadku złamania.

Analiza końcowa

Uczniowie wraz z nauczycielem wskazują, które etapy rozwiązania zadania sprawiły im trudności. Nauczyciel powinien podsumować całe zadanie, wskazać, jakie umiejętności były ćwiczone, jakie wystąpiły nieprawidłowości i jak ich unikać na przyszłość. Powinien zweryfikować sposób uzyskania informacji zwrotnej od ucznia po zakończonych zajęciach i zadać pracę domową.

Scenariusz zajęć 2

Osoba prowadząca
Modułowy program nauczania:	Ratownik medyczny 322[06]
Moduł:	Podstawy działalności usługowej 322[06].O1
Jednostka modułowa:	Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielanie pierwszej pomocy 322[06].O1.02

Temat: Nawiązywanie kontaktu z Centrum Powiadamiania Ratunkowego.

Cel ogólny: Opanowanie umiejętności potrzebnych do przeprowadzenia rozmowy z dyspozytorem CPR.

Szczegółowe cele

Po zakończeniu zajęć edukacyjnych uczeń powinien umieć:

- wyjaśnić znaczenie pierwszej pomocy dla ratowania życia lub zdrowia osoby poszkodowanej,
- wymienić jakich działań należy unikać udzielając pierwszej pomocy,
- zinterpretować różne stany chorobowe,
- poprawnie wezwać pomoc w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia poszkodowanego.

Metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna.

Środki dydaktyczne

- zestawy ćwiczeń opracowane przez nauczyciela dla każdego zespołu uczniowskiego,
- tablica, kreda, magnezy,
- 2 duże arkusze papieru,
- pytania prowadzące.

Formy organizacyjne pracy uczniów:

- uczniowie pracują w 2 grupach.

Czas trwania zajęć:

- 45 minut.

Uczestnicy:

- uczniowie kształcący się w zawodzie ratownik medyczny.

Przebieg zajęć:

Nauczyciel zadaje uczniom pytania o znajomość numerów ratunkowych. Uczniowie wymieniają:

999 – pogotowie ratunkowe (Zespoły Ratownictwa Medycznego)

998 – straż pożarna

997 – policja

112 – z tel. komórkowego – Ogólnoeuropejski telefon alarmowy (Centrum Powiadamiania Ratunkowego).

Następnie nauczyciel próbuje dowiedzieć się od uczniów, w jaki sposób należy wezwać zespoły ratownictwa medycznego, jakich informacji należy udzielić.

Sugerowane odpowiedzi uczniów:

- podać swoje dane,
- co się wydarzyło,
- gdzie wypadek miał miejsce,
- kto jest poszkodowany.

Reasumując, nauczyciel przyczepia do tablicy arkusz z wypisanymi wcześniej usystematyzowanymi czynnościami wzywania pomocy.

Wzywając pomoc należy podać:

- swoje imię, nazwisko, numer tel., z którego dzwonisz;
- dokładną lokalizację wypadku, miejscowość, punkty orientacyjne;
- rodzaj wypadku;
- liczbę i wiek poszkodowanego, stan przytomności, rodzaj obrażeń, objawy;
- informacje o zagrożeniach;
- jakie czynności ratownicze wykonano.

NIE ODKŁADAJ SŁUCHAWKI PIERWSZY

W części końcowej zajęć nauczyciel rysuje na tablicy tabelę – ukryte zdanie, poleca uczniom jego odczytanie.

Dziś	ju	tro	bie.
ty	cie,	ktoś	cie
ra	ży	mo	wać
tu	muś	że	to
jesz	ko	u	ra

Dziś ty ratujesz komuś życie, jutro ktoś może uratować ciebie.

Analiza końcowa

Uczniowie wraz z nauczycielem wskazują, które etapy rozwiązania zadania sprawiły im trudności. Nauczyciel powinien podsumować całe zadanie, wskazać, jakie umiejętności były ćwiczone, jakie wystąpiły nieprawidłowości i jak ich unikać na przyszłość.

5. ĆWICZENIA

5.1. Charakterystyka zagrożeń bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej

5.1.1. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Ocena stanu osoby poszkodowanej jest procesem złożonym i trudnym do przeprowadzenia przez osobę początkującą, nie posiadającą doświadczenia ratowniczego. Wymień etapy następujące jeden po drugim, potrzebne do właściwej oceny zaistniałej sytuacji. Przeprowadź badanie fizykalne poszkodowanego

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału Materiał nauczania. Należy zwrócić uwagę na BHP związane z wykonywanym zawodem.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje dotyczące wstępnej oceny poszkodowanego,
- 2) ocenić miejsce zdarzenia, pod kątem występujących zagrożeń
- 3) rozpoznać rodzaje czynników szkodliwych na miejscu zdarzenia,
- 4) przeprowadzić badanie fizykalne poszkodowanego.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- środki ochrony osobistej,
- środki opatrunkowe,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia,
- fantom lub pozorant.

Ćwiczenie 2

Urazy ciała, obniżenie sprawności organizmu lub nawet śmierć, powstają pod wpływem czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych. Sklasyfikuj wskazane czynniki i podziel je na grupy.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania. Należy zwrócić uwagę na BHP związane z wykonywanym zawodem.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje na temat kryteriów klasyfikacji czynników i ich podziału,
- 2) dokonać analizy wpływu czynników szkodliwych na organizm ludzki,
- 3) rozpoznać rodzaje czynników szkodliwych,
- 4) zapisać charakterystykę czynników szkodliwych,
- 5) dokonać podziału czynników szkodliwych na grupy.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- papier formatu A4, flamastry,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia.

Ćwiczenie 3

Sklasyfikuj typy pożarów i dostosuj typ gaśnicy do ich gaszenia.

Na fotografiach przedstawiono trzy typy gaśnic. Wyjaśnij, do jakiej grupy pożarów można użyć każdej z nich oraz określ środek gaśniczy znajdujący się w gaśnicy.

Gaśnica śniegowa GS 5x BC

Gaśnica proszkowa GP 6x ABC/E

Przeznaczenie..... Przeznaczenie.....
.....
.....

Gaśnica pianowa GWG-2x AF

Przeznaczenie.....
.....
.....

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania. Należy zwrócić uwagę na fotografie i wpisać pod nimi odpowiedź.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach nauczania informacji dotyczących typów pożarów i rodzaju gaśnic,
- 2) wypisać typy gaśnic i wskazać różnice między nimi,
- 3) określić środek znajdujący się w gaśnicy,
- 4) sklasyfikować pożary wg typów,
- 5) zapoznać się z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja multimedialna zawierająca slajdy z różnymi typami gaśnic,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia,
- papier formatu A4, pisaki.

5.2. Zabezpieczenie miejsca wypadku

5.2.1. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Wymień etapy akcji ratunkowej.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania. Należy zwrócić uwagę na etapy akcji ratunkowej.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje dotyczące etapów akcji ratunkowej,
- 2) scharakteryzować system ratownictwa medycznego,
- 3) omówić metody zabezpieczania miejsca wypadku.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- poradnik dla ucznia,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- papier formatu A4, pisaki.

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie wykonujemy w pozorowanym miejscu wypadku z udziałem poszkodowanego nieprzytomnego rowerzysty. Opisz schemat postępowania ratowniczego w miejscu wypadku.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania. Należy zwrócić uwagę na czynności ratownicze podczas transportu.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje dotyczące schematu postępowania ratowniczego, gdy poszkodowany jest nieprzytomny,
- 2) dokonać wstępnej oceny poszkodowanego,
- 3) udzielić pierwszej pomocy,
- 4) dobrać pozycję poszkodowanego do transportu,
- 5) zabezpieczyć miejsce wypadku.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- nosze, deska ortopedyczna, kołnierz ortopedyczny,
- środki opatrunkowe, środki ochrony osobistej, sprzęt do oceny parametrów RR, tętna, żrenic,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia.

Ćwiczenie 3

Określ informacje, jakie powinien zawierać poprawnie złożony meldunek o wypadku drogowym.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania oraz zalecaną literaturę.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje dotyczące rozmowy z dyspozytorem CPR-u,
- 2) opisać miejsce wypadku, podać liczbę i stan poszkodowanych w prowadzonej rozmowie,
- 3) dokonać wstępnej selekcji poszkodowanych,
- 4) poinformować o sposobie zabezpieczenia miejsca wypadku.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- literatura zgodna z punktem 7 poradnika
- poradnik dla ucznia.

5.3. Podstawy pierwszej pomocy

5.3.1. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Na podstawie wyświetlanego filmu pt. „Cztery minuty”, wykonaj czynności ratownicze podtrzymujące życie oraz zapisz ich charakterystykę.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania oraz obejrzeć film pt. „Cztery minuty”. W przypadku utraty podstawowych czynności życiowych przez ofiarę wypadku, niebagatelną rolę odgrywa czas. Im więcej go upłynie od momentu zdarzenia do chwili podjęcia działań ratowniczych, tym mniejsze są szanse przeżycia osoby poszkodowanej. Związane jest to z brakiem dopływu tlenu do mózgu i bezpowrotnym obumieraniem komórek mózgowych, które są szczególnie wrażliwe na niedotlenienie. Ile masz minut na udzielenie pomocy?

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych postępowanie dotyczące oceny stanu poszkodowanego,
- 2) rozpoznać stan poszkodowanego,
- 3) wykonać czynności ratownicze podtrzymujące życie,
- 4) scharakteryzować wykonywane czynności.

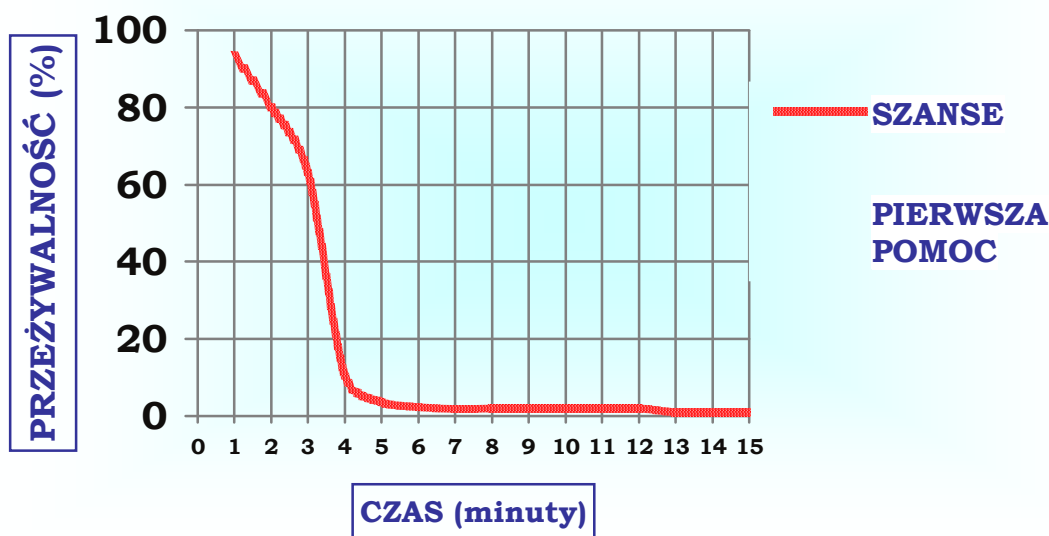
Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- film pt. „Cztery minuty”,
- plansza zawierająca zasadę czterech złotych minut.
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia,
- fantom do ćwiczeń.

ZŁOTE CZTERY MINUTY

Rys. do ćwiczenia 1

Ćwiczenie 2

Wymień we właściwej kolejności działania ratownicze zawarte w łańcuchu ratunkowym.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania. Pierwsza pomoc i wchodząca w jej zakres resuscytacja są istotnym ogniwem łańcucha ratowniczego. Ponad wszelką wątpliwość stwierdzono, że zastosowanie się osób postronnych do wytycznych zawartych w łańcuchu przetrwania zwiększa przeżywalność ofiar wypadków i nagłych zachorowań.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje dotyczące łańcucha ratunkowego,
- 2) ocenić stan poszkodowanego,
- 3) wykonać czynności ratownicze podtrzymujące życie w kolejności zgodnej z ogniwami łańcucha ratunkowego,
- 4) scharakteryzować wykonywane czynności.

Zalecane metody nauczania–uczenia się

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- flamastry,
- plansza zawierająca łańcuch ratunkowy.
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika
- poradnik dla ucznia,
- fantom do ćwiczeń.

Ćwiczenie 3

Omów wstępną ocenę stanu poszkodowanego w wyniku wypadku. Zastanów się i powiedz: co należy zrobić, gdy nie mamy przy sobie żadnego sprzętu ani apteczki.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania. Należy zwrócić uwagę na czynności ratownicze. Narciarz z dużą szybkością uderzył w drzewo i doznał urazu głowy. Leży na poboczu trasy narciarskiej, głową w dół, z twarzą w śniegu, na którym widać plamę krwi.

Nauczyciel pyta jak powinna przebiegać wstępna ocena stanu ofiary wypadku i co można zrobić, nie mając przy sobie żadnego sprzętu ani apteczki?

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje dotyczące czynności ratowniczych, które należy podjąć na miejscu wypadku,
- 2) dokonać wstępnej oceny miejsca wypadku,
- 3) udrożnić drogi oddechowe u poszkodowanego,
- 4) zatamować krwawienie u poszkodowanego,
- 5) przygotować poszkodowanego do transportu,
- 6) zdecydować jaki środek transportu będzie najbardziej właściwy dla poszkodowanego.

Zalecane metody nauczania–uczenia się

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- literatura zgodna z punktem 7 poradnika
- poradnik dla ucznia,
- fantom do ćwiczeń lub pozorant.

5.4. A B C Resuscytacji

5.4.1. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Wykonaj na fantomie resuscytację krążeniowo-oddechową.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania – resuscytacja krążeniowo-oddechowa.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje dotyczące zabiegów resuscytacyjnych
- 2) dokonać wstępnej oceny stanu poszkodowanego,
- 3) udrożnić drogi oddechowe u poszkodowanego,
- 4) wykonać uciski klatki piersiowej – pośredni masaż serca,
- 5) połączyć uciskanie klatki piersiowej z oddechami ratowniczymi.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- fantom, środki ochrony osobistej: rękawiczki, maseczki do resuscytacji,
- plansza zawierająca algorytm podstawowych zabiegów resuscytacyjnych,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika
- poradnik dla ucznia.

Ćwiczenie 2

Po wystąpieniu migotania komór lub częstoskurczu komorowego często dochodzi do uszkodzenia mózgu. Należy zwiększyć skuteczność działań ożywiających stosowaniem defibrylacji. Wyjaśnij mechanizm defibrylacji.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału Materiał nauczania – defibrylacja.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych: opis wykonania defibrylacji,
- 2) dokonać wstępnej oceny stanu poszkodowanego,
- 3) wykonać automatyczną defibrylację zewnętrzną.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- defibrylator do AED,
- plansza zawierająca algorytm automatycznej defibrylacji zewnętrznej,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia,
- fantom do ćwiczeń.

Ćwiczenie 3

Podaj czynniki sprzyjające powstawaniu i rozwojowi choroby wieńcowej. Wskaż przykłady przeciwdziałania zawałowi serca.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania – zawał serca.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje na temat zawału serca,
- 2) dokonać wstępnej oceny stanu poszkodowanego,
- 3) udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w przypadku zawału serca,
- 4) zaprezentować rozmowę z dyspozytorem CPR-u w celu wezwania ambulansu.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- papier formatu A4, flamastry, sprzęt do oceny parametrów życiowych: aparat do RR, stetoskop, pulsoksymetr, elektrokardiograf,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia,
- fantom do ćwiczeń.

Ćwiczenie 4

Wykonaj na fantomie masaż pośredni serca.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania – Podstawowe czynności przy resuscytacji dorosłych.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje na temat podstawowych czynności resuscytacyjnych u dorosłych,
- 2) dokonać wstępnej oceny stanu poszkodowanego,
- 3) udrożnić drogi oddechowe u poszkodowanego,
- 4) wykonać masaż serca.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- fantom do ćwiczeń, rekawiczki
- plansza zawierająca algorytm podstawowych zabiegów resuscytacyjnych,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia.

5.5. Wypadki, urazy, złamania, zwichnięcia

5.5. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Scharakteryzuj postępowanie ratownicze w przypadku: oparzeń, odmrożeń, podtopień, porażenia prądem, użądlenia, ukąszenia i zatrucia.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania. Po obejrzeniu filmu dydaktycznego pt. „Pierwsza pomoc w nagłych przypadkach”, nauczyciel dzieli uczniów na 7 grup ratowniczych. Rozdziela zadanie dotyczące różnych przypadków ratowniczych.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w przypadku przegrzania i oparzenia,
- 2) udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w przypadku wychłodzenia i odmrożenia,
- 3) udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w przypadku podtopienia,
- 4) udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w przypadku porażenia prądem i piorunem,
- 5) udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w przypadku użądlenia, ukąszenia,
- 6) udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w przypadku zatrucia.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- film dydaktyczny pt. „Pierwsza pomoc w nagłych przypadkach”,
- środki opatrunkowe, środki ochrony osobistej,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia.

Ćwiczenie 2

Określ na podanym przykładzie problem ratowniczy.

Każda z grup dostaje kopertę, a w niej opisany wypadek (2 wersje):

KOPERTA 1

Chłopcy ruszyli z górki biegiem. Przepychając się, kto pierwszy, nie spostrzegli wystającego z ziemi korzenia drzewa. Jeden z nich – Marcin, przewrócił się i zajęczał. Grupa zatrzymała się i wróciła do kolegi. Chłopak uskarżał się na ogromny ból nogi, na której, nie mógł się podeprzeć. Kończyna zdawała się być zdeformowana. W okolicy podudzia pojawił się obrzęk i zasinienie. Nie było czucia w nodze, dlatego chłopak wpadł w rozpacz, zaczął krzyczeć, panikować. Chciał coś na uspokojenie.

Wiadomość dla nauczyciela – złamanie zamknięte podudzia.

KOPERTA 2

Chłopcy ruszyli z górki biegiem. Przepychając się, kto pierwszy, nie spostrzegli wystającego z ziemi korzenia drzewa. Jeden z nich - Janek, przewrócił się i zajęczał. Grupa zatrzymała się i wróciła do kolegi. Chłopak uskarżał się na ogromny ból nogi, na której, nie mógł wstać. Bolała go okolica kostki, która stała się dziwnie zniekształcona i zaczynała sinieć. Pojawił się obrzęk.

Wiadomość dla nauczyciela – zwichnięcie (skręcenie) kostki.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania. Nauczyciel dzieli klasę na dwie grupy i wyjaśnia przygotowany dla nich problem ratowniczy. Zadaniem uczniów jest praktycznie przygotować scenkę z opowiadania, odegrać ją wg zebranych informacji podczas zajęć, udzielić osobie poszkodowanej pierwszej pomocy.

Dla ułatwienia zadania nauczyciel zawiesza na tablicy algorytm oceny stanu poszkodowanego i postępowanie.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje dotyczące złamań i zwichnięć,
- 2) wymienić rodzaje złamań,
- 3) podać charakterystykę rodzajów złamań.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- 2 koperty,
- przybory podręczne uczniów (plecaki, bluzy, chusty itp.),
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia.

Ćwiczenie 3

Omów i wykonaj unieruchomienie uszkodzonej kości i stawów.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania. W przypadkach złamań i zwichnięć podstawową zasadą pierwszej pomocy jest unieruchomienie uszkodzonej kości i stawów. Ma ono na celu unieruchomienie przesuwania się odłamków kostnych i ograniczenie ruchów mięśni. Co należy do obowiązków ratownika?

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach dydaktycznych informacje dotyczące unieruchomienia uszkodzonej kości i stawów,

- 2) unieść unieruchomioną kończynę nieco powyżej poziomu serca,
- 3) ułożyć poszkodowanego w wygodnej pozycji,
- 4) zabandażować złamaną kończynę, stabilizując ją.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- środki opatrunkowe, środki ochrony osobistej,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia,
- fantom do ćwiczeń lub pozorant.

Ćwiczenie 4

Omów działania, które należy podjąć w przypadku ciała obcego w: oku, uchu, nosie.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania dotyczący dostania się do organizmu ciał obcych.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach nauczania informacje dotyczące usuwania ciał obcych z organizmu,
- 2) wyjaśnić pojęcie: ciało obce,
- 3) ocenić stan poszkodowanego,
- 4) podjąć działania w celu usunięcia ciała obcego z: oka, nosa, ucha.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- środki opatrunkowe, środki ochrony osobistej,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia,
- fantom do ćwiczeń lub pozorant.

Ćwiczenie 5

Na czym polega pierwsza pomoc w przypadku ciała obcego w drogach oddechowych?

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału Materiał nauczania dotyczący połknięcia ciał obcych i duszenia się.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach nauczania informacje dotyczące ciał obcych w drogach oddechowych,
- 2) udrożnić drogi oddechowe,
- 3) udzielić pierwszej pomocy zgodnie z obowiązującą procedurą,
- 4) ułożyć poszkodowanego w pozycji wygodnej, uzależnionej od jego stanu,
- 5) zaprezentować wezwanie ambulansu do poszkodowanego.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- środki opatrunkowe, środki ochrony osobistej,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia,
- fantom do ćwiczeń lub pozorant.

Ćwiczenie 6

Wymień zasady, których należy przestrzegać podczas bandażowania.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania dotyczący urazów głowy, kończyn i innych części ciała.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach nauczania wskazówki dotyczące urazów,
- 2) wymienić rodzaj urazów,
- 3) scharakteryzować techniki bandażowania,
- 4) ułożyć poszkodowanego w wygodnej pozycji.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- środki opatrunkowe, środki ochrony osobistej,
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia,
- fantom do ćwiczeń lub pozorant.

5.6. Nawiązywanie kontaktów z poszkodowanym

5.6.1. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Nawiązanie kontaktu z osobą będącą w stresie wspomaga odzyskiwanie przez nią równowagi wewnętrznej oraz zbieranie informacji, które mogą ułatwić akcję ratowniczą wobec tej osoby i innych poszkodowanych w danej sytuacji. Należy przy tym uwzględnić pewne zasady, proszę je wymienić.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach informacje dotyczące nawiązania kontaktów,
- 2) scharakteryzować techniki nawiązywania kontaktu,
- 3) umieć wczuć się w stan emocjonalny poszkodowanego,
- 4) unikać pośpiechu i impulsywnego działania.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia,
- papier formatu A4, pisaki.

Ćwiczenie 2

Wymień trzy główne błędy ratownika, które utrudniają obdarzenie go zaufaniem i przekazanie mu informacji o własnych przeżyciach.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału Materiał nauczania dotyczący kontaktu z osobą poszkodowaną.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) odszukać w materiałach informacje dotyczące nawiązania kontaktów,
- 2) scharakteryzować techniki nawiązywania kontaktu,
- 3) wykazać gotowość wysłuchania skarg i relacji,
- 4) wykazać aktywność i zdecydowanie w rozwiązaniu problemu.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,

- poradnik dla ucznia,
- papier formatu A4, pisaki.

Ćwiczenie 3

Komunikowanie się z poszkodowanym ma charakter społeczny i odgrywa niebagatelną rolę w nawiązywaniu z nim kontaktu. Aby mogło dojść do procesu komunikowania i nawiązania kontaktu, muszą wystąpić pewne elementy. Proszę zapisać te elementy, podzielić się na grupy i przedstawić inscenizacje z podziałem na role.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia uczniowie powinni przeczytać fragment rozdziału: Materiał nauczania dotyczący procesu komunikowania.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) scharakteryzować proces komunikowania,
- 2) zastosować różne techniki interpersonalne,
- 3) rozładować sytuacje konfliktowe,
- 4) rozwiązać problem.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenie.

Środki dydaktyczne:

- papier formatu A4, flamastry
- literatura zgodna z punktem 7 poradnika,
- poradnik dla ucznia.

6. EWALUACJA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Przykłady narzędzi pomiaru dydaktycznego

Test dwustopniowy do jednostki modułowej Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielanie pierwszej pomocy

Test składa się z 25 zadań wielokrotnego wyboru, z których:

- zadania 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 są z poziomu podstawowego,
- zadania 1, 2, 6, 7, 15, 16, 24, 25 są z poziomu ponadpodstawowego.

Punktacja zadań: 0 lub 1 punkt

Za każdą prawidłową odpowiedź uczeń otrzymuje 1 punkt. Za złą odpowiedź lub jej brak uczeń otrzymuje 0 punktów.

Proponuje się następujące normy wymagań – uczeń otrzymuje następujące oceny szkolne:

- dopuszczający – za rozwiązanie co najmniej 11 zadań z poziomu podstawowego,
- dostateczny – za rozwiązanie co najmniej 15 zadań z poziomu podstawowego,
- dobry – za rozwiązanie 20 zadań, w tym co najmniej 4 z poziomu ponadpodstawowego,
- bardzo dobry – za rozwiązanie 23 zadań, w tym 6 z poziomu ponadpodstawowego.

Klucz odpowiedzi: 1. c, 2. b, 3. d, 4. a, 5. c, 6. b, 7. a, 8. c, 9. d, 10. c, 11. a, 12. c, 13. a, 14. b, 15. b, 16. c, 17. d, 18. c, 19. a, 20. a, 21. b, 22. b, 23. d, 24. c, 25. d.

Plan testu

Nr zad.	Cel operacyjny (mierzone osiągnięcia ucznia)	Kategoria celu	Poziom wymagań	Poprawna odpowiedź
1	Rozpoznać rodzaje pożarów	C	PP	c
2	Zabezpieczyć miejsce wypadku i rozpoznać grupy pożarów	C	PP	b
3	Znać numery telefonów alarmowych	A	P	d
4	Określić schemat postępowania ratunkowego	B	P	a
5	Zidentyfikować na schemacie i zastosować algorytm resuscytacji krążeniowo-oddechowej	A	P	c
6	Rozpoznać różne stany wypadkowe	C	PP	b
7	Zastosować BHP w pracy, chroniąc się przed zarażeniem	C	PP	a
8	Wyjaśnić pojęcie zespołu ratownictwa medycznego	B	P	c
9	Określić złamania	B	P	d
10	Zastosować łańcuch ratunkowy	C	P	c
11	Określić stan poszkodowanego i usunąć ciało obce	B	P	a
12	Wyjaśnić pojęcie „złota godzina”	B	P	c
13	Udzielić pierwszej pomocy przy omdleniu, zatruciu, ukąszeniu, porażeniu prądem	C	P	a

14	Wyjaśnić pojęcie złamania zamkniętego i otwartego	B	P	b
15	Udzielić pomocy w przypadku złamań	C	PP	b
16	Rozpoznać nieodwracalne zmiany w mózgu	C	PP	c
17	Określić stopnie oparzeń i udzielić pomocy	B	P	d
18	Wymienić działanie defibrylatora	A	P	c
19	Zastosować właściwą kolejność przy udzielaniu pomocy	C	P	a
20	Umiejętnie zatamować krwotok i zabandażować	C	P	a
21	Rozpoznać rodzaje ran	C	P	b
22	Zastosować opaskę uciskową	C	P	b
23	Scharakteryzować cukrzycę	A	P	d
24	Nawiązać kontakt z poszkodowanym	C	PP	c
25	Opanować reakcje stresowe	C	PP	d

Przebieg testowania

Instrukcja dla nauczyciela

1. Ustal z uczniami termin przeprowadzenia sprawdzianu z wyprzedzeniem co najmniej jednotygodniowym.
2. Omów z uczniami cel stosowania pomiaru dydaktycznego.
3. Zapoznaj uczniów z rodzajem zadań zawartych w zestawie oraz z zasadami punktowania.
4. Przygotuj odpowiednią liczbę testów.
5. Zapewnij samodzielność podczas rozwiązywania zadań.
6. Przed rozpoczęciem testu przeczytaj uczniom instrukcję dla ucznia.
7. Zapytaj, czy uczniowie wszystko zrozumieli. Wszelkie wątpliwości wyjaśnij.
8. Nie przekraczaj czasu przeznaczanego na test.
9. Na 10 minut przed zakończeniem testu przypomnij uczniom o zbliżającym się czasie zakończenia udzielania odpowiedzi.

Instrukcja dla ucznia

1. Przeczytaj uważnie instrukcję.
2. Podpisz imieniem i nazwiskiem kartę odpowiedzi.
3. Zapoznaj się z zestawem zadań testowych.
4. Test zawiera 25 zadań. Do każdego zadania dołączone są 4 możliwości odpowiedzi. Tylko jedna jest prawidłowa.
5. Udzielaj odpowiedzi na załączonej karcie odpowiedzi, stawiając w odpowiedniej rubryce znak X. W przypadku pomyłki należy błędną odpowiedź zaznaczyć kółkiem, a następnie ponownie zakreślić odpowiedź prawidłową.
6. Pracuj samodzielnie, bo tylko wtedy będziesz miał satysfakcję z wykonanego zadania.
7. Jeśli udzielenie odpowiedzi będzie Ci sprawiało trudność, wtedy odłóż jego rozwiązanie na później i wróć do niego, gdy zostanie Ci wolny czas.
8. Na rozwiązanie testu masz 40 min.

Powodzenia!

Materiały dla ucznia:

- instrukcja,
- zestaw zadań testowych,
- karta odpowiedzi.

ZESTAW ZADAŃ TESTOWYCH

1. Do grupy pożarów E wchodzi
a) pożary tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych.
b) pożary metali.
c) nie jest grupą pożarów.
d) pożary gazów.
2. Materiały stałe – topiące się zaliczymy do grupy pożarów
a) A.
b) B.
c) C.
d) D.
3. Numer CPR to
a) 997.
b) 998.
c) 999.
d) 112.
4. Przyczyną krótkotrwałej utraty przytomności spowodowanej niedostatecznym dotlenieniem mózgu jest
a) omdlenie.
b) zapaść.
c) bezsenność.
d) nadpobudliwość nerwowa.
5. Śmiercią kliniczną nazywamy
a) całkowite ustanie funkcji mózgu.
b) rozpad gnilny i przeobrażenie pośmiertne zwłok.
c) stan ustroju w ciągu kilku minut po zatrzymaniu krążenia i oddychania.
d) nieodwracalne zmiany w korze mózgowej.
6. Najprostszym sposobem sprawdzenia, czy poszkodowany oddycha jest
a) sprawdzenie tętna na tętnicy szyjnej.
b) przybliżenie policzka do jego ust i obserwowanie ruchów klatki piersiowej.
c) sprawdzenie reakcji źrenic na światło.
d) sprawdzenie osiadania pary wodnej na lusterku.
7. Zakażenie wirusem HIV/AIDS nie następuje poprzez
a) wspólne naczynia, sanitariaty i wspólne przebywanie w pomieszczeniu.
b) łożysko – od chorej matki do płodu.
c) nasienie, wydzielinę pochwy i krew chorego.
d) wspólne używanie igły (np. przez narkomanów).
8. Skrót ZRM oznacza
a) zespół powiadamiania kryzysowego.
b) zespoły ratownictwa technicznego.
c) zespół ratownictwa medycznego.
d) lotniczy zespół ratunkowy.

9. Podczas złamania nie należy
- bandażować.
 - podawać picia poszkodowanemu.
 - wzywać pomocy.
 - nastawiać złamanej kości.
10. Ogniwem łańcucha ratunkowego nie jest
- zabezpieczenie miejsca wypadku.
 - wezwanie ambulansu.
 - leczenie szpitalne.
 - zabezpieczenie ran.
11. Twoją pierwszą czynnością w przypadku, gdy mały chłopiec wsadził guzik do nosa jest:
- zatkanie drugiej dziurki w nosie i nakazanie dmuchnięcia.
 - wyciąganie guzika za pomocą ostrego narzędzia.
 - pochylenie głowy w dół i potrząsanie.
 - wezwanie zespołu ratownictwa medycznego.
12. Termin „złota godzina” oznacza
- czas mierzony od zaistnienia zdarzenia skutkującego zagrożeniem życia pacjenta do chwili przybycia ratownika medycznego.
 - czas mierzony od zaistnienia zdarzenia skutkującego zagrożeniem życia pacjenta do chwili przyjazdu ambulansu.
 - czas mierzony od zaistnienia zdarzenia skutkującego zagrożeniem życia pacjenta do chwili przekazania go do oddziału ratunkowego.
 - czas mierzony od zaistnienia zdarzenia skutkującego zagrożeniem życia pacjenta do chwili przybycia do szpitala.
13. Czynności ratujące w przypadku omdlenia młodej dziewczyny w spódnicy zaczniesz od
- sprawdzenia tętna i oddechu.
 - zdejmienia z niej uciskającego ubrania.
 - wyprowadzenia z pomieszczenia i uniesienia jej nóg.
 - wykonania dwóch wdechów.
14. Złamaniem zamkniętym nie jest
- nadpęknięta kość.
 - wystająca kość z rany.
 - przemieszczenie kości.
 - wewnętrzne złamanie wieloodłamkowe.
15. Złamaną kończynę górną zabezpieczasz
- nie zabezpieczam w ogóle wzywam zespoły ratownictwa medycznego.
 - unieruchamiam dwa sąsiednie stawy.
 - wykonuję opatrunek.
 - podaję środek przeciwbólowy.

16. Nieodwracalne zmiany w mózgu spowodowane niedotlenieniem następują po
- 6–9 min.
 - 2–5 min.
 - 4–6 min.
 - 7–10 min.
17. Przy oparzeniu gorącą wodą powierzchnię oparzoną
- smarujemy tłuszczem.
 - polewamy zimną wodą.
 - przykrywamy jałowym opatrunkiem.
 - odpowiedź b i c jest poprawna.
18. Defibrylatora automatycznego (AED) nie można używać
- w metrze.
 - przy słonecznej pogodzie.
 - na ulicy podczas deszczu.
 - w supermarkecie.
19. U poszkodowanego występują następujące objawy
„...błada twarz, sine wargi, zimny pot na czole, problemy z widzeniem, słabo wyczuwalne i zwolnione tętno ...”.
- Która z osób prawidłowo rozpoznała stan i udzieliła pomocy poszkodowanemu:
- Adam – omdlenie – położył na plecach z obniżoną głową, skropił twarz wodą.
 - Beata – stan niedocukrzenia w cukrzycy – podała herbatę z cukrem.
 - Czarek – omdlenie – posadził na krześle, podał zimny napój.
 - Danka – atak padaczki – posadziła na krześle, wezwała rodziców.
20. Przy krwotoku z kończyny dolnej na wysokości podudzia udzielając pierwszej pomocy należy
- uciskać miejsce krwawienia przykładając opatrunek.
 - podać wodę do picia.
 - przemyć ranę wodą.
 - położyć rannego i wezwać zespoły ratownictwa medycznego.
21. Ranę powstałą przez rozdarcie skóry w wyniku kontaktu z ostrym przedmiotem, zaliczamy do ran
- ciętych.
 - szarpanych.
 - tłuczonych.
 - kłutych.
22. Opaskę uciskową zastosujemy, gdy nastąpi
- przerwanie tętnicy udowej.
 - amputacja urazowa.
 - krwawienie z tętnicy szyjnej.
 - krwawienie z tętnicy przedramienia.

23. Cukrzyca typu II występuje najczęściej
- a) po 60 roku życia.
 - b) we wczesnej młodości.
 - c) po okresie pokwitania.
 - d) po 45 roku życia.
24. Nie nawiążemy kontaktu z poszkodowanym, gdy
- a) prześlemy pełną informację.
 - b) skonkretyzujemy wypowiedzi (unikniemy generalizacji).
 - c) zlekceważymy go.
 - d) poprosimy o informację i szczerść.
25. Objawy nadmiernej reakcji na stres to
- a) drażliwość w kontaktach z innymi ludźmi.
 - b) trudności w koncentracji uwagi.
 - c) trudności w podejmowaniu decyzji.
 - d) wszystkie wymienione łącznie.

KARTA ODPOWIEDZI

Imię i nazwisko

Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielanie pierwszej pomocy

Zakreśl poprawną odpowiedź.

Nr zadania	Odpowiedź				Punkty
1	a	b	c	d	
2	a	b	c	d	
3	a	b	c	d	
4	a	b	c	d	
5	a	b	c	d	
6	a	b	c	d	
7	a	b	c	d	
8	a	b	c	d	
9	a	b	c	d	
10	a	b	c	d	
11	a	b	c	d	
12	a	b	c	d	
13	a	b	c	d	
14	a	b	c	d	
15	a	b	c	d	
16	a	b	c	d	
17	a	b	c	d	
18	a	b	c	d	
19	a	b	c	d	
20	a	b	c	d	
21	a	b	c	d	
22	a	b	c	d	
23	a	b	c	d	
24	a	b	c	d	
25	a	b	c	d	
Razem:					

TEST 2

Test dwustopniowy do jednostki modułowej „Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielanie pierwszej pomocy”

Test składa się z 20 zadań wielokrotnego wyboru, z których:

- zadania 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19 są z poziomu podstawowego,
- zadania 2, 10, 12, 15, 20 są z poziomu ponadpodstawowego.

Punktacja zadań: 0 lub 1 punkt

Za każdą prawidłową odpowiedź uczeń otrzymuje 1 punkt. Za złą odpowiedź lub jej brak uczeń otrzymuje 0 punktów.

Proponuje się następujące normy wymagań – uczeń otrzymuje następujące oceny szkolne:

- dopuszczający – za rozwiązanie co najmniej 8 zadań z poziomu podstawowego,
- dostateczny – za rozwiązanie co najmniej 13 zadań z poziomu podstawowego,
- dobry – za rozwiązanie 15 zadań, w tym co najmniej 2 z poziomu ponadpodstawowego,
- bardzo dobry – za rozwiązanie 18 zadań, w tym 3 z poziomu ponadpodstawowego.

Klucz odpowiedzi: 1. c, 2. b, 3. a, 4. b, 5. c, 6. d, 7. b, 8. a, 9. c, 10. b, 11. a, 12. b, 13. c, 14. a, 15. b, 16. c, 17. b, 18. d, 19. a, 20. c

Plan testu

Nr zad.	Cel operacyjny (mierzone osiągnięcia ucznia)	Kategoria celu	Poziom wymagań	Poprawna odpowiedź
1	Rozpoznać rodzaje gaśnic	C	P	c
2	Zabezpieczyć miejsce wypadku	C	PP	b
3	Wskazać czynniki środowiskowe w pracy zawodowej	A	P	a
4	Znać etapy akcji ratunkowej	A	P	b
5	Prawidłowo określić stan poszkodowanego	B	P	c
6	Wezwać Zespoły Ratownictwa Medycznego	C	P	d
7	Wymienić numery telefonów alarmowych	A	P	b
8	Zastosować algorytm resuscytacji krążeniowo-oddechowej	C	P	a
9	Wyjaśnić pojęcie „Łańcuch ratunkowy”	B	P	c
10	Rozpoznać stany wypadkowe i udzielić pierwszej pomocy	C	PP	b
11	Zastosować sztuczne oddychanie	B/C	P	a
12	Ocenić stan poszkodowanego	C	PP	b
13	Zastosować postępowanie ratownicze	B/C	P	c
14	Określić działanie defibrylatora	B	P	a
15	Udzielić pierwszej pomocy w przypadku: omdleń, poparzeń, zatruciu, ukąszeń, porażeniu prądem	C	PP	b
16	Wyjaśnić pojęcie złamania	B	P	c

17	Znać zasadę Potta	A	P	b
18	Rozpoznać zawał mięśnia sercowego	C	P	d
19	Zidentyfikować choroby	A	P	a
20	Umiejętnie nawiązać kontakt z poszkodowanym	C	PP	c

Przebieg testowania

Instrukcja dla nauczyciela

1. Ustal z uczniami termin przeprowadzenia sprawdzianu z wyprzedzeniem co najmniej jedynotygodniowym.
2. Omów z uczniami cel stosowania pomiaru dydaktycznego.
3. Zapoznaj uczniów z rodzajem zadań zawartych w zestawie oraz z zasadami punktowania.
4. Przygotuj odpowiednią liczbę testów.
5. Zapewnij samodzielność podczas rozwiązywania zadań.
6. Przed rozpoczęciem testu przeczytaj uczniom instrukcję dla ucznia.
7. Zapytaj, czy uczniowie wszystko zrozumieli. Wszelkie wątpliwości wyjaśnij.
8. Nie przekraczaj czasu przeznaczanego na test.
9. Na 10 minut przed zakończeniem testu przypomnij uczniom o zbliżającym się czasie zakończenia udzielania odpowiedzi.

Instrukcja dla ucznia

1. Przeczytaj uważnie instrukcję.
2. Podpisz imieniem i nazwiskiem kartę odpowiedzi.
3. Zapoznaj się z zestawem zadań testowych.
4. Test zawiera 20 zadań. Do każdego zadania dołączone są 4 możliwości odpowiedzi. Tylko jedna jest prawidłowa.
5. Udzielaj odpowiedzi na załączonej karcie odpowiedzi, stawiając w odpowiedniej rubryce znak X. W przypadku pomyłki należy błędną odpowiedź zaznaczyć kółkiem, a następnie ponownie zakreślić odpowiedź prawidłową.
6. Pracuj samodzielnie, bo tylko wtedy będziesz miał satysfakcję z wykonanego zadania.
7. Jeśli udzielenie odpowiedzi będzie Ci sprawiało trudność, wtedy odłóż jego rozwiązanie na później i wróć do niego, gdy zostanie Ci wolny czas.
8. Na rozwiązanie testu masz 30 min.

Z

Materiały dla ucznia:

- instrukcja,
- zestaw zadań testowych,
- karta odpowiedzi.

ZESTAW ZADAŃ TESTOWYCH

1. Gaśnica proszkowa to
 - a) GS 5x.
 - b) GC 2x.
 - c) GP 6x.
 - d) GWP 2x.

2. Do oceny stanu fizycznego poszkodowanego nie zaliczymy
 - a) oceny miejsca zdarzenia.
 - b) wezwania karetki.
 - c) badania fizykalnego.
 - d) wywiadu.

3. Do czynników środowiskowych nie zaliczymy, czynników
 - a) psychicznych.
 - b) mogących powodować wypadki.
 - c) chemicznych, biologicznych i fizycznych.
 - d) ergonomicznych.

4. Do etapów akcji ratunkowej nie zaliczamy
 - a) dojazdu na miejsce zdarzenia.
 - b) leczenia szpitalnego.
 - c) działań ratunkowych na miejscu zdarzenia.
 - d) uruchomienia systemu ratownictwa medycznego.

5. Nagła, krótkotrwała utrata przytomności, spowodowana niedotlenieniem mózgu, to
 - a) zapaść.
 - b) bezsenność.
 - c) omdlenie.
 - d) nerwica.

6. Wzywając Zespoły Ratownictwa Medycznego, podaje się informuje o
 - a) rodzaju wypadku.
 - b) liczbie poszkodowanych.
 - c) miejscu wypadku.
 - d) wszystkie odpowiedzi są poprawne.

7. Numer Zespołu Ratownictwa Medycznego
 - a) 112.
 - b) 999.
 - c) 997.
 - d) 998.

8. Śmiercią biologiczną nazywamy
 - a) całkowite ustanie funkcji mózgu.
 - b) obniżenie napięcia powłok ciała (wiotkość).
 - c) nieznaczne oziębienie ciała.
 - d) zatrzymanie akcji serca.

9. „Łańcuch ratunkowy” związany jest z
 - a) leczeniem szpitalnym.
 - b) poczuciem zagrożenia.
 - c) nagłym zatrzymaniem krążenia.
 - d) wezwaniem ambulansu.

10. Ocena stanu poszkodowanego powinna trwać
- optymalnie około 10 minut.
 - optymalnie około 1 minuty.
 - optymalnie około 5 minuty.
 - optymalnie około 4 minuty.
11. Drożność dróg oddechowych ocenia się
- obserwując ruchy klatki piersiowej.
 - nasłuchując przy ustach odgłosów wydawanych przy oddychaniu.
 - wyczuwając wydechane powietrze własnym policzkiem.
 - odpowiedź a, b i c jest prawdziwa.
12. Tętno u poszkodowanego, bada się na tętnicy
- tylko promieniowej.
 - tylko szyjnej.
 - tylko udowej.
 - promieniowej i udowej.
13. Pozycja bezpieczna to
- wygodna.
 - siedząca.
 - stabilna.
 - stojąca.
14. Defibrylatora automatycznego (AED) nie używa się
- na ulicy podczas deszczu.
 - przy słonecznej pogodzie.
 - w metrze.
 - w supermarkecie.
15. Oto objawy dziewczynki, która stała na apelu
„...blada twarz, sine wargi, zimny pot na czole, problemy z widzeniem, słabo wyczuwalne i zwolnione tętno ...”
Która z osób prawidłowo rozpoznała stan i udzieliła pomocy:
- Beata – stan niedocukrzenia w cukrzycy – podała herbatę z cukrem.
 - Adam – omdlenie – położył na plecach z obniżoną głową, skropił twarz wodą.
 - Czarek – omdlenie – posadził na krześle, podał zimny napój.
 - Danka – atak padaczki – posadziła na krześle, wezwała rodziców.
16. Złamaniem zamkniętym nie jest
- nadpęknięta kość.
 - przemieszczenie kości.
 - wystająca kość z rany.
 - wewnętrzne złamanie wieloodłamkowe.
17. Zasada Potta dotyczy
- Zabandażowania.
 - unieruchomienia kończyny.
 - wykonania opatrunku.
 - podania środka przeciwbólowego.

18. Obszar serca pozbawiony dopływu krwi, jest obszarem
- tylko wrażliwym.
 - tylko martwiczym.
 - tylko niedotlenionym.
 - martwiczym i niedotlenionym.
19. Cukrzyca typu I, jest cukrzycą
- Insulinozależną.
 - wieku dorosłego.
 - młodzieńczą.
 - z niedoboru.
20. Nie nawiążemy kontakt z poszkodowanym, gdy
- przekażemy pełną informację.
 - skonkretyzujemy wypowiedzi (unikniemy generalizacji).
 - zlekceważymy go.
 - poprosimy o informację i szczerść.

KARTA ODPOWIEDZI

Imię i nazwisko

Stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielanie pierwszej pomocy

Zakreśl poprawną odpowiedź.

Nr zadania	Odpowiedź				Punkty
1	a	b	c	d	
2	a	b	c	d	
3	a	b	c	d	
4	a	b	c	d	
5	a	b	c	d	
6	a	b	c	d	
7	a	b	c	d	
8	a	b	c	d	
9	a	b	c	d	
10	a	b	c	d	
11	a	b	c	d	
12	a	b	c	d	
13	a	b	c	d	
14	a	b	c	d	
15	a	b	c	d	
16	a	b	c	d	
17	a	b	c	d	
18	a	b	c	d	
19	a	b	c	d	
20	a	b	c	d	
Razem:					

7. LITERATURA

1. Andres J.: Specjalistyczne zabiegi resuscytacyjne. Wydawnictwo PANDIT, Kraków 2005,
2. Buchfelder M., Buchfelder A.: Podręcznik pierwszej pomocy. PZWL, Warszawa 2003,
3. Cambell J.E. (red.): Basic Trauma Life Support dla paramedyków i ratowników medycznych. Kraków, Medycyna Praktyczna, 2006,
4. Chamberlain D. (red.): Edukacja w resuscytacji (w) „Problemy w resuscytacji”. Wydawnictwo PRR, Kraków 2004,
5. Chrząszczewska A.: Bandażowanie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2002,
6. Grześkowiak M., (red.): Stany zagrożenia życia. Postępowanie bezprzypadkowe. Kraków 2004,
7. Dąbrowski K. (red.): Zdrowie psychiczne. PWN, Warszawa 1985,
8. Jakubaszko J., Rysio A. (red.): Ratownictwo Medyczne w Polsce. Zdrowie i Zarządzanie, Kraków 2002,
9. Jakubaszko J. (red.): ABC postępowania w urazach. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2003,
10. Jakubaszko J. (red.): Ratownik medyczny. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2003,
11. Januszewicz W.: Nadciśnienie tętnicze. PZWL, Warszawa 2002,
12. Krechowiecki A., Czerwiński F., Zarys anatomii człowieka. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2004,
13. Kruś S.: Patologia. Podręcznik dla licencjackich studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2003,
14. Michajlik A., Bartnikowska E.: Chroń serce przed chorobą wieńcową i zawałem. PZWL, Warszawa 2001,
15. Rączkowski B.: BHP w praktyce. Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr, Gdańsk 2002,
16. Sieradzki A.: Leczenie stresu metodą czterech stanów równowagi. Wydawnictwo Astrum, Wrocław 2000,
17. Sobotta J.: Atlas anatomii człowieka. Wydaw. Urban i Partner, Wrocław 1997,
18. Sokołowska-Kozub T.: Pierwsza pomoc i resuscytacja krążeniowo oddechowa. Wydawnictwo PRR, Kraków 2006,
19. Sokołowska-Pituchowa J.: Anatomia człowieka. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2005,
20. Traczyk Władysław Z. Fizjologia człowieka w zarysie. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2005,
21. Yokochi C., Rohen J., W., Weinreb E., L.: Fotograficzny atlas anatomii człowieka. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2004,
22. Wytyczne 2005 resuscytacji krążeniowo-oddechowej, pod red. J. Arendsa. Wydawnictwo PANDIT, Kraków 2005,
23. Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2006, 2007.

Czasopisma:

- PHTLS Basic and Advanced Prehospital Trauma Life Support. Mosby Co, 2003,
- Leciejewska – Nosal A.: Uwaga stres! Sojusznik czy wróg?. Biuletyn CM LIM 2005.

Strony www:

1. http://www.edziecko.pl/zdrowie_dziecka/1,79374,2487702.html

„Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego”

2. <http://www.prc.krakow.pl/wyt/wyteee.htm>
3. <http://jasper.harc.pl/samarytanka.htm>

Literatura metodyczna

1. Rudowski T. (red.): Scenariusze zajęć z socjoterapii dla nauczycieli i wychowawców. CDN, ODN, Warszawa 1990,
2. Cewe A.: Scenariusz codziennych zajęć. "Podkowa Bis", Gdańsk 2002.